

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Koplarjeva 6. Telefon 4001 - 4004

Mesečna naročnina 18 lit, za inozemstvo 31-50 lit.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate

SCLOVENECE

SEPTEMBER 1943

29

SREDA

Angriffe bei Saporoschje gescheitert

Feindliche Angriffe bei Salerno abgewiesen — Split und Insel Korfu genommen — 56 Bomber abgeschossen im Westen

Aus dem Führerhauptquartier, 28. Sept. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Kubanbrückenkopf wurden mehrere örtliche Angriffe der Sowjets abgewiesen. Die Stadt Temerjuk wurde planmäßig zerstört und geräumt.

Im Kampfraum südostwärts und ostwärts von Saporoschje setzte der Feind seine Durchbruchversuche mit massierten, zum Teil neuen herangeführten Kräften fort. Alle Angriffe scheiterten in erbitterten Kämpfen unter hohen feindlichen Verlusten. Eine sowjetische Kampfgruppe, die vorübergehend in unsere Stellungen eingebrochen war, wurde im Gegenangriff zurückgeworfen.

Am mittleren Dnjeper griffen die Sowjets wiederum die deutschen Brückenköpfe erfolglos an. Kampf gegen einige unter dem Schutze der Dunkelheit über den Fluss gesetzte schwächere sowjetische Abteilungen sind noch im Gange.

Im mittleren Frontabschnitt hält der starke Feinddruck unvermindert an.

Mehrere feindliche Angriffe an der Murmanfront wurden zerschlagen.

Leichte deutsche Seestreitkräfte versenkten im Schwarzen Meer, vor der Tamsanküste ein sowjetisches Kanonenboot und auf der Reede von Anapa mehrere Nachschubfahrzeuge mit zusammen 2.100 Brt.

In Süditalien hat sich der Druck der Angloamerikaner, die neue Kräfte angeland haben, wesentlich verstärkt. Während im Raum von Salerno alle Angriffe abgewiesen wurden, haben sich unsere Truppen im Raum von Foggia planmäßig vom Feinde gelöst und in die vorbereiteten Geleitsstellungen zurückgezogen. Foggia wurde nach Zerstörung aller kriegswichtigen Anlagen geräumt.

In Nordostitalien und Dalmatien wurden starke Bandengruppen eingeschlossen. Sie gehen ihrer Vernichtung entgegen. Der adriatische Hafen Split, den die Badogliotruppen zusammen mit kommunistischen Banditen verteidigten, wurde im Sturm genommen. Auf der Insel Korfu, deren verräterische Besatzung die Verbindung mit den Angloamerikanern aufgenommen hatte, landeten nach Ablehnung eines Ultimatums deutsche Gebirgsjäger. Von Kriegsmarine und der Luftwaffe wirksam unterstützt, zerschlugen sie den Widerstand des Feindes, brachten mehrere Tausend Gefangene ein und besetzten die Insel.

Sicherungsfahrzeuge eines deutschen Geleites versenkten bei Fecamp vor der französischen Küste zwei britische Artillerieschnellboote.

Nordamerikanische Fliegerverbände versuchten am gestrigen Tage im Schutze der Wolken über der Deutschen Bucht nach Nordwestdeutschland einzudringen. Sie wurden von deutschen Jagdgeschwadern zum Kampfe gestellt und zerschlagen. Damit wurde der vom Feinde beabsichtigte zusammengefasste Angriff vereitelt. Durch Bombenwürfe auf mehrere Orte und Landgemeinden im Küstenraum entstanden Verluste unter der Bevölkerung und Schäden an Wohnhäusern.

In der vergangenen Nacht unternahmen britische Bombenverbände Terrorangriffe gegen Hannover und mit schwächeren Kräften gegen Braunschweig. Dabei entstanden Personenverluste und Zerstörungen in einigen Wohngebieten. Jäger und Flakartillerie der Luftwaffe und Sicherheitsstreitkräfte der Kriegsmarine brachten über dem Reichsgebiet und dem Westraum 56 meist viermotorige Bomber zum Absturz.

Izpodleteli napadi pri Zaporozju

Sovražni napadi pri Salerno odbiti — Split in otok Krk zavzeta — 56 bombnikov sestreljenih na zahodu

Iz Führerjvega glavnega stana, 28. sept.

Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kubanskem mostišču je bilo zavrnjenih več krajevnih napadov Sovjetov. Mesto Temerjuk je bilo po načrtu uničeno in izpraznjeno.

Na prostoru jugovzhodno in vzhodno Zaporozja je nadaljeval sovražnik s svojimi prodornimi poskusi z množičnimi, delno na novo privedenimi silami. Vsi napadi so se izločili v ogorčenih bojih z visokimi izgubami za sovražnika. Sovjetska skupina, ki je prehodno vdrila v naše postojanke, je bila v protinapadu vržena nazaj.

Ob srednjem Dnjepru so Sovjeti znova brezuspešno napadli nemška mostišča. Boji proti manjšim v začetni temi čez reko preplajanim sovjetskim oddelkom so še v teku.

Na srednjem odseku se nadaljuje močan sovražni pritisk z nezmanjšano silo.

Več sovražnih napadov na murmanskem bojišču je bilo razbitih.

Lahke nemške pomorske sile so potopile na črnem morju pred tamanskim obalo sovjetski topniški čoln in v pristanišču Anapa več dovoznih ladij s skupno 2100 tonami.

V južni Italiji se je pritisk anglo-američanov, ki so izkrcali nove čete, znatno povečal. Dočim so bili na prostoru pri Salerno vsi napadi zavrnjeni, so se naše čete na področju Foggie po načrtu odločile od sovražnika ter se umaknile na pripravljene položaje v gorovju. Foggia je bila po porušitvi vseh za vojno važnih naprav izpraznjena.

V severovzhodni Italiji in Dalmaciji so bile močne skupine tolp obkoljene in se pripravljajo njihovo uničenje. Jadranska luka Split, ki so jo branile Badoglijeve čete skupno s komunističnimi banditi, je bila v naskoku zavzeta. Na otoku Krku, katerega izdajalska posadka je stopila v zveze z Anglo-Američani, so se po odklonitvi ultimata izkrcali nemški planinski lovci. Od vojne mornarice in po letalstvu uspešno podprti so zločili odpor sovražnika, zajeli več tisoč ujetnikov in zasedli otok.

Spremljevalne ladje neke nemške spremiljave so potopile pri Fecampu pred francosko obalo dva britanska topniška brza čolna.

Severnoameriški letalski oddelki so poskušali večerj v začetni obliki Nemški zaliv prodreti v severovzhodno Nemčijo. Oddelki lovcev so jih prisilili k boju ter jih razkopili. S tem je bil preprečen od sovražnika nameravani strajni napad. Zaradi odvzetenih bomb na več krajih in podeželskih občin na obalnem področju so nastale izgube med prebivalstvom in škoda na stanovanjskih hišah.

V pretekli noči so izvršili britanski bombniški oddelki teroristične napade na Hannover in s slabimi silami na Braunschweig. Pri tem so nastale izgube na ljudeh in razdejavanja v nekaterih stanovanjskih predelih. Lovci in protiletalsko topništvo so skupaj s varnostnimi oddelki vojne mornarice sestrelili nad državnim področjem in na zahodnem ozemlju 56, po večini štirimotornih bombnikov.

Obletnica trojne zveze

Berlin, 28. sept. n. Ob tretji obletnici podpisa pogodbe o trojni zvezi med Nemčijo, Japonsko in Italijo so v Berlinu imeli govore nemški zunanji minister von Ribbentrop, japonski poslanik Šigemicu kot zastopnik japonskega zunanjega ministra ter Mussolini kot zunanji minister fašistovske republikanske vlade. V govorih so poudarjali varnost Evrope pred slehernim nasprotnikom napadom, vendar v končno zmago trojne zveze, neoljčljivo povezanost vseh treh držav v sedanjih vojni, ki je vojna za zmago pravice. (Celotno besedilo tega govora bomo objavili prihodnjic.)

Tretja obletnica pogodbe o trojni zvezi med Nemčijo, Japonsko in Italijo je našla svet razdeljen v dva popolnoma različna tabora z različnimi cilji.

Cilj držav trojne zveze je zavarovanje lastnega obstoja ter obstoja majhnih in mladih evropskih narodov. Cilj bogataških, kapitalističnih in komunističnih nasprotnikov pa je popolnoma drugačen: oni skušajo uresničiti svoje načrte za nadoblast in gospodstvo nad svetom ter si prilastiti življenjske prostore, segajoče daleč preko moči in področja njihovih lastnih narodov, kar lahko dosežejo le z brezobzirno politiko nasilja. Oni se niso nikdar zanimali za življenje in potrebe narodov, živčih na njihovih vplivnih področjih, marveč so jih stalno izkoriščali za lastne namene in za lastno obogatitev. Kot dokaz za to, nam zgornjo služijo lakota v Indiji in neznozne razmere na Kitajskem. Otipljiv primer, ki dokazuje resničnost tega dejstva so tudi Poljaki, ki so jim Angleži in Amerikanci prvotno obljubili samostojnost in nedotakljivost ce-

lotnega poljskega državnega ozemlja, pozneje pa so izdali Poljake boljševikom. Prav takšni sovražniki malih narodov so boljševiki, ki jim prav nič ne gre za obstoj malih narodov, marveč se jih poslužujejo kot slepega orodja za izvedbo svojega končnega cilja, svetovne revolucije. Nasprotniki trojne zveze tako pripravljajo žalostno usodo in narodno smrt Poljakom, Letoncem, Litavcem, Estoncem, Fincem, pa tudi Rumunom, Madžarom, Bolgarom in drugim. Anglosasi in boljševiki poznajo male narode le v potrebi, sicer pa jih poznajo le kot drobiž, kot trgovsko robo in jih v primeru nevarnosti z lahkimi srcom puste na cedilo.

Med narodi trojne zveze vlada nadalje popolna enotnost in vseh pogledih, dočim vlada v taboru zaveznikov neenotnost in razklanost. Sovjetska Rusija, Anglija in Amerika se pripravljajo o metodah skupnega vojskovanja. Samo v eni točki so si edine: uničiti države trojne zveze, kakor tudi ostale male evropske narode, ki so dosegli samostojnost s pomočjo trojne zveze in jim je bodočnost zagotovljena samo, ako zmaga trojna zveza. Po Badoglijevi izdaji je bila na novo organizirana republikanska fašistovska stranka. Skupna nemško-japonska izjava z dne 15. 9. 1943 ter reorganizacija republikanske fašistovske stranke zagotavlja nadaljnji obstoj pogodbe o trojni zvezi in potrjujejo pred vsem svetom, da se bodo zavezniki zamen zaganjali v trden odpor pogodbenikov. Evropski in vzhodni azijski zavezniki, združeni v trojni zvezi bodo žrtvovali vse, in ne bodo odložili orožja prej, dokler ne bodo uresničili temeljev pravičnosti in reda za bolj-šo bodočnost sveta.

Bosejeva poslanica Mussoliniju

-cp- Bangkok, 28. sept. Kakor poročajo glavni stan indijskega osvobodilnega gibanja v Sonanu, je Bhubas Chandra Bose poslal Mussoliniju poslanico, v kateri pravi:

»V imenu gibanja za indijsko neodvisnost ter v svojem lastnem imenu hočem Vaši Ekselenci prisrčno čestitati k Vaši osvoboditvi iz krempljev sramotnega izdajstva. Moč Nemčije je

omogočila, da so propadle vse sovražne zarote v Italiji. Očiščeno vseh nezanesljivih in izdajalskih elementov bo italijansko ljudstvo s pomočjo svojih mogočnih zaveznikov Japonske ter Nemčije pod vodstvom Vaše Ekselence spet zavzelo mesto, ki mu pripada v boju za lastno domovino in v skupnem boju proti skupnemu sovražniku.

Indija ima danes edinstveno priljubljenost, priboriti si svobodo, ki gre narodu, čigar pripadniki tvorijo petino človeštva. Naj bo ta borba še tako dolga in težka in naj bodo zahteve do nas še tako velike, mi smo odločeni boriti se do skrajnosti za dosogojno končno zmago. Indija je v to končno zmago prepričana prav tako trdno kakor veruje v osvoboditev svojega ljudstva.

Messaggio di S. Ch. Bose a Mussolini

-cp- Bangkok (Servizio del DNB dall'Asia orientale). — Secondo un comunicato del Quartiere generale del movimento per la liberazione delle Indie a Schonan, Bhubas Chandra Bose ha rivolto a Mussolini un messaggio in cui è detto tra l'altro:

A nome del movimento dell'indipendenza indiano e a nome mio desidero esprimere a Vostra Eccellenza le più cordiali felicitazioni per la Vostra liberazione dagli artigli del tradimento ignominioso. Grazie alla potenza della Germania sono fallite tutte le congiure del nemico in Italia. Epurato da tutti gli elementi infidi e traditori, la Nazione italiana, con l'aiuto dei suoi potenti alleati, il Giappone e la Germania, sotto la guida di Vostra Eccellenza, riprenderà il posto che le

Stopajmo v vrste domobranske legije!

V Ljubljani in po deželi se zbira Slovenska domobranska legija v bojne vrste proti breznarodnemu komunizmu in proti anarhiji, ki so jo prinesli v našo lepo domovino tisti temni elementi med nami, ki nikdar niso čutili slovensko, ki so bili vedno podtalni gostje vseh bivših držav v Evropi in pri vseh preganjanjani iskani kot mednarodni zločinci. Oni so pobili slovenske vodilne može, ki so bili tesno povezani s pravim slovenstvom, kakor si ga predstavljamo mi, pobili na tisoče naših mož in žena, ki niso imeli drugega greha na sebi, kot to, da so oznanjali poštenost dela, ljubili red in verovali v posmrtni cilj življenja. Komunizem pa oznanja najhujši materializem, je organizirano brezboštvo, ki je tako kakor v Španiji tudi pri nas nastopilo z ognjem in mečem proti močim, ki niso ejo vero v srcu in odklanjajo sovraštvo razredov kot vodilo urejanja javnega življenja. In zdaj si stojita nasproti dva tabora, med katerima ni več izmiritve: kajti red in nered se izključujeta, in v nasprotju si stojita vera v Boga in to stranost. In kdo danes še dvomi, da gre tem moskovskim intelektualnim protežirancem za uvedbo komunizma med nami ter da je vse njihovo nacionalno poudarjanje samo krinka v najbrutalnem boju za oblast? Ker jim narod te oblasti ni dal, si jo hočejo vzeti sami z nasiljem, kakor ga slovenska zgodovina dozdaj ni poznala.

Tako nas sedaj komunistična »Osvobodilna fronta« osvobaja imetja in življenja kot samo še Turki.

In proti temu divjanju se zdaj dviga Slovenska domobranska legija, da odresi narod največjega nasilja, ki ga izvajajo njegovi ljudje nad njim, nad njegovo preteklostjo in bodočnostjo. Z navdušenjem vstopajo mladi fantje in krepki moške, ki čutijo skrb za bodočnost družine, v njene vrste. Spoditi hočejo z naše zemlje te prevratneže, ki so tedaj, ko je bil slovenski narod v največji stiski, zanetili zaradi svoje volje po moči bratomorni boj. Tisti, ki so jim bila vsa leta polna usta besed človečnosti in demokracije, sedaj uganjajo nasilja nad slovenskimi ljudmi in more ljudi na nečloveški način, kakor jih more samo breznarodni in brezbojni komunist, španski veteran, ki se je zatekel v našo domovino.

Slovenska domobranska legija stopa ob dvanaesti uri na plan, da pomeče s temi zločinci nad mirnim slovenskim narodom!

Obvezna prijava aktivnih vojaških oseb bivše jugoslovanske vojske in mornarice ter orožništva

Vsi aktivni častniki, vojaški uradniki, orožniki in podčastniki se morajo javiti, in sicer:

1. častniki in vojaški uradniki dne 29. septembra t. l. v času od 8—12 in od 14.50—17.30;

2. aktivni podčastniki, orožniki in godbeniki pa dne 30. septembra t. l. v času od 8—12 in od 14.50—17.30 na vojaškem uradu Pokrajinske uprave, Poljanska cesta 2. Kot dokument je treba prinesiti s seboj osebno izkaznico. Upravičeni zaradi bolezni so samo oni, ki predlože zdravniško spravevalo po legitimirani osebi.

Utvare novega indijskega podkralja

-cp- Stockholm, 28. sept. Novi angleški podkralj lord Wawell je pred svojim odhodom v Indijo priredil sprejem v Royal Empire Society v Londonu kjer je imel govor, v katerem ni prav nič povedal svojih namenov. Vsekakor pa je značilno priznanje, ki ga je gotovo porodilo močno naraslo gibanje za indijsko neodvisnost, ki mu povzroča velike skrbi. Rekel je:

»V Indiji smo zagrešili več napak, napak v našem nastopanju in zmot v naših sodbah.« Navzlic temu priznanju, ki Angležem gotovo ni v čast, pa smatra za najvažnejšo nalogo Indije uničenje Japonske, kar je zares čisto angleški miselni skok.

Wawell vsekakor niti sam ni preveč prepričan v uspeh svojega poslanstva, kajti pri nekem govoru v angleškem mestu Winchester, ki mu je podelilo častno meščanstvo, je dejal med drugim: »Trenutno so izgledi v Indiji mračni in težko je najti pravo pot.«

Pri nastopu teko važne službe to ni ravno razveseljivo.

spetta nella lotta per il proprio Paese e nella lotta comune contro il comune nemico.

All'India si offre oggi la rara occasione di riconquistare la sua libertà che spetta ad una Nazione i cui affilati formano la quinta parte del genere umano. Sia pur lunga e grave la lotta, siano pur grandi le richieste che essa ci imponga, noi siamo decisi a lottare ad oltranza fino al raggiungimento della vittoria finale. L'India è fermamente convinta della vittoria finale con la stessa fede con cui crede nella liberazione del proprio popolo.

Povečanje nemške vojne izdelave

—cp— Berlin, 28. sept. Na povabilo maršala Velike Nemčije Hermann Goringa je nemški minister za oboroževanje in za vojno izdelavo Speer sklical vodilne može pri nemški oboroževalni industriji na delovno zasedanje na nekem nemškem letališču na vzhodu.

Na večdnevnem zborovanju, ki so se ga udeležili tudi odločujoči zastopniki nemškega letalstva z državnim tajnikom za letalstvo in generalnim inšpektorjem letalskih sil generalfeldmaršalom Milchom na čelu, kakor tudi vodilne osebnosti iz nemške oboroževalne industrije, so bile podane smerice za razvoj in ojačenje nemškega oboroževalnega potenciala, vsebovane v predavanju ministra Speera.

Zborovanje, na katerem je govoril med drugimi tudi prof. Messerschmitt, prof. Hertel, prof. Tank, dr. inž. Werner, ravnatelj Heyne, ravnatelj Frydak, generalmajor Galland, polkovnik I. G. von Losberg, je zaključil s svojim govorom generalfeldmaršal Milch.

Nemške čete zasedle Split

Berlin, 29. sept. DNB. Nemške čete so v ponedeljek zjutraj napadle Split ob jadranski obali in ga v naskoku zavzele. Split so držale Badoglijeve čete. V zvezi s tem poroča nemški glavni stan tudi, da se boji proti partizanom uspešno nadaljujejo ob dalmatinski obali in da je bilo več borbenih skupin v osredotočenih napadih uničenih.

Nato je sledilo mogočno predvajanje novega nemškega orožja, kakor tudi ogled najnovejših zaplenjenih sovražnih letal.

Scherl Bilderdienst.

Die Unterzeichnung des verräterischen Waffenstillstandsvertrages — Podpis izdajalskega premirja — La firma dell'armistizio traditorio — Na levi general Bedell Smith — čisto na desni Badoglijeva poslanca general Castellano (v črni obleki) in Montenari.

Mož, ki podpira tri vogle...

Imenoval ga bom kar gospod Primož, da bom lažje pripovedoval o njem. Zeno ima, troje nedoraslih otrok, pa uradniško službo, in to je vse, kar pomeni njegovo življenjsko okolje. Nekdaj je imel tudi hišno pomočnico, to pa je že pred letom in pol odšel, ker bi ga prikrajšala točno za tretjino mesečne plače. Polovico njenih opravkov je prevzela žena, polovico pa sam gospod Primož.

Takole mineva dan moža, ki se je povsem neselabil prilagodil današnjim razmeram. Zgodaj jutraj vzame mrežo ali košaro v roke in krene v njo k znani zelenjadarici v Trnovo. Tam se ne zanima za sezonske posebnosti, pač pa nakupi tisto zelenjavo, katere je trenutno največ in je zaradi tega najbolj poceni. Doma popije skodelico lipovega čaja, zraven pa zajema polento iz skupne skledice. Vselej se dela, kot da bi mu jed prav slabo teknila. Tak vtis napravi tudi mati. Otroci med tem hitro zajemajo ter povsem nevede prehitijo svoje starše.

Gospod Primož pa je kljub temu zadovoljen. Po čaju ga čaka slaščica. Skrbno preloži svojo cigareto (da gre za »Dravo«, tega ni treba posebej omenjati), jo vtakne v ustnik in krene v službo. Ko se vrne opoldne domov, pride marsikdaj dobre volje. Precej zamevne ima gospod Primož in ti mu prinesejo kdaj pa kdaj kak izredno dragoceno: pol litra mleka, kilogram ajdove moke, košarico sadja ali kaj podobnega. Morali bi ga videti, kako slovesno se drži, ko izroča svoji ljubi zakonski družici svoje dragoceno dobroto!

Takoj po kosilu spet zgine. Domači še vedo, da se je namenil v dvorano, kjer

cepi drva prav na drobno in pripravlja trske. Tako podjeten je postal v dvoranju, da se mu ne more nobena klada upirati. In spet se vrne v kuhinjo, obložen s skrbno pripravljenim kurivom. Kdaj pa kdaj očisti peč, preizkuša vrata in strga saje, da pač ne bi šla nobena kalorija toplote v izgubo. Pri tem pa najde še vselej kaj časa, da se pomenuje z otroki ali da opravi to ali ono pot.

V dobrih časih je hodil gospod Primož v kavarno, zdaj pa ga že poldrugo leto niso videli tam. Toda zaradi tega se nikoli ne pritožuje. Zase ne zahteva nobene zabave niti razvedrila, pač pa je zadovoljen, če lahko popelje otroke v muzej ali na sprehod. V muzeju ga lahko vidite skoraj vsako nedeljo popoldne. Ob večerih pripoveduje otrokom najrazličnejše živalske zgodbe, v muzeju pa jim razkazuje glavne junake: medveda, volka, zlatotega in orla, pa različna gnezda, ptičja jajca, prebivališča v votlinah in pod zemljo itd. To so urice, ki pomenijo za otroke lepa doživetja, mati doma pa se oddahne, ko ima mir.

Posebno veselje pa pomeni za gospoda Primoža, kadar dobi kje kakšno izredno delo. Pride ženica, ki ga pokliče, da ji sestavi prošnjo ali prepriča listine, rad pa opravi g. Primož tudi to ali ono pot za znanca. In tako mu pride v listnico še kak kovač ali pa košarilca dobrot za kuhinjo. Kadar mu je bridko pri sreči, se tolaži z mislijo, da gre za bridkost, ki jo svoji komaj čuti. Skratka, gospod Primož ne spada med one, ki bi tarnali, pač pa dela, kolikor more, in izgoriva v skrbni za svojo ljubo družinico.

Zahvala

Vsem, ki so našemu nepozabnemu Dejanu Suvajdžiču, stotniku I. razr., skušali ob nesreči pomagati in so sočustvovali z njim —

vsem, ki so nam v teh dneh teže preizkušnje stali z ljubeznijo ob strani in nam hladili krvavečo rano —

vsem, ki so njegovo krsto pokrili s cvetjem ter v tako častnem številu prihiteli k poslednjemu slovesu, posebno pa njegovim tovarišem in vsem slovenskim bramborcem, ker so se s prelepimi besedami zvestega stotnika g. Albina Cerkvenika tako močito poslojili od njega, ki je za srečnejšo bodočnost slovenskega naroda doprinesel najdragocenejšo žrtev — najprirednejše izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, 28. septembra 1943.

Ksenija Suvajdžič, soproga, s sinkom.

General Leon Rupnik s soprogo.

Koledar

Sreda, 29. klmovca: Mihael, nadangel; Gudulija, mučenica; Plavt, mučenec. Četrtek, 30. klmovca: Hieronim, spoznavalec; cerkveni učenci; Zofija, vdova; Honorij, škof; Urzus, mučenec.

Zgodovinski paberki

29. klmovca: I. 1902. Je umrl v Parizu prvak naturalizma Emile Zola, pariški bohemien. Po Taineu je smatral človeka za rezultanto plemena, okolja in dobe, kot četrto komponento pa dodal še darwinistično dednost.

Naročite se tako!

na svetovno znani roman

»IVANHOE«

ki bo izšel s 205 krasnimi slikami 1. oktobra.

Knjiga bo veljala:

broširana 85 lir
v polplatno vezana . . . 45 lir
v celo platno vezana na
najtanjšem papirju . . 80 lir

Naročniki »Slovenec« in »Domoljub«, ki plačajo knjigo vsaj do 5. oktobra, dobe broširano za 30 lir, v polplatno vezano za 40 lir.

V Ljubljani se sprejemajo naročila in plačila v veži Ljudske tiskarne pri vratarju.

Poziv bivšim internirancem

Posljam v Ljubljani bivačajo internirance, ki so se po 8. septembru 1943. vrnili iz taborišča v Ljubljano, da se od 29. septembra naprej med 8 in 10 zglasijo na upravi policije, I. nadstropje, soba št. 9. Zglasitev je potrebna zaradi sestave razvidnice.

Predsednik komisije za izpust internirancev.

Oddaja odrezkov septembrskih živilskih kart

Ljubljanski mestni preiskovalni urad bo prevzemal odrezke septembrskih živilskih nakaznic v sobi št. 8. v Mestnem domu na Krekovem trgu št. 2-II., po naslednjem redu: dne 2. oktobra pridejo na vrsto trgovci z začetičema A, 4. oktobra trgovci z začetičema B, 5. oktobra z začetičema C do F, 6. oktobra z začetičema G in H, 7. oktobra z začetičema I in J, 8. oktobra z začetičema K do M, 9. oktobra z začetičema N in O, 10. oktobra z začetičema P do R, 11. oktobra z začetičema S in T, 12. oktobra z začetičema U in V, 13. oktobra z začetičema W in X, 14. oktobra z začetičema Y in Z, 15. oktobra z začetičema A in B, 16. oktobra z začetičema C in D, 17. oktobra z začetičema E in F, 18. oktobra z začetičema G in H, 19. oktobra z začetičema I in J, 20. oktobra z začetičema K in L, 21. oktobra z začetičema M in N, 22. oktobra z začetičema O in P, 23. oktobra z začetičema Q in R, 24. oktobra z začetičema S in T, 25. oktobra z začetičema U in V, 26. oktobra z začetičema W in X, 27. oktobra z začetičema Y in Z, 28. oktobra z začetičema A in B, 29. oktobra z začetičema C in D, 30. oktobra z začetičema E in F, 31. oktobra z začetičema G in H.

Od pekov bo mestni preiskovalni urad prevzemal odrezke tako, da pridejo na vrsto 22. oktobra peki z začetičema A do J, 23. oktobra z začetičema K do O, 24. oktobra z začetičema P do R, 25. oktobra z začetičema S do Z, 26. oktobra z začetičema A do J, 27. oktobra z začetičema K do O, 28. oktobra z začetičema P do R, 29. oktobra z začetičema S do Z, 30. oktobra z začetičema A do J, 31. oktobra z začetičema K do O.

Cene za marmelado in malinovec

Na podlagi določil št. 1, naredbe od 9. maja 1941-XIX, št. 17, Sl. list št. 38-41 v zvezi z določili št. 2 uredbi o cenah, Sl. list št. 238-26,41, na podlagi določil št. 2 uredbi o kontroli cen Sl. list št. 58-15-41.

Na prošnjo tvrdk »Malina«, »Potnik in druge«, »Vitamini«, »Zelinka Emerek«, »Alko«, »Jeras in druge«, »Meden Viktor« za odobritev novih cen je pokrajinska uprava dovolila slednje najvišje prodajne cene pri pravi izvajalci za: Marmelado prve vrste 50 delov sladkorja, 50 delov sadne meze v posodah po 5 kg, 100 kg 2.169 Lir; 2. Malinovec v sestavi 100 delov sladkorja, 80 delov čistega malinovega soka, 100 kg 3.300 Lir; 3. Oranžada 100 delov sladkorja, 10 delov čiste oranžadne ali limonine paste, 100 kg 4700 Lir. Franko skladišče brez davka na poslovni promet.

Kaj več o modernih navigacij, sodobnih potapljaških čolnih, o najmanjših čolnih, s katerimi so prepluli oceane, o največjem čezoceanskem parniku in največji pomorski nesreči boste brali v drugi »Svetlovi« knjigi

»Ladje«

V knjigi bo tudi zelo veliko lepih in zanimivih slik. Naročite se na »Svetlovi«. Knjiga o ladjah bo izšla v začetku oktobra. Naročila sprejema Ljudska knjigarna in uprava »Svetla« v Kopitarjevi ulici 4. — Mesečna naročnina le 20 lir!

— Duhovniške duhovne vaje. Zadnji letošnji redni tečaj se vrši od 4.—8. oktobra. Udeležencem iz Ljubljane bo zopet omogočeno, da bodo lahko prenočevali doma, kateri bodo to želeli. Začetek v ponedeljek izjemoma ob 6 zvečer (ne ob 7). Nekaj mest je še na razpolago in so sprejemajo prijave, dokler bo kaj prostora. — Vodstvo.

— Knjižnica Pokrajinske delavske zveze (prej Delavske zbornice) na Miklošičevi 22 v Ljubljani je odslaj odprta za stranke vsak dan od 18.—12. in od 14.—18. V knjižnico se lahko vpiše vsakdo, ki se zadostno legitimira. — Ako želite tmeti na vašem radio aparatu oddoblikane srednje valove v enem dnevu, prinesite radio takoj tvrdki »Everest«, Prešernova 44.

— Lekarne. Nočno službo imajo lekarnice: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gariš, Moste, Zaloška cesta 47.

Z Vrhniko

50 letnico svojega življenja obhaja danes spustovalni in priljubljeni občinski tajnik z Vrhniko g. Miha Jerina »Majk«. Kdo ga ne pozna? Dobrodušen, dober, dovpljen — ne, sploh same dobre lastnosti ima. Njegova izredna nadarjenost se kaže v tem, da ve za vsakega občana, kdaj je rojen. Čeprav ima občina skoro 7000 prebivalcev, mu sploh ni izredno težko. Lahko sedi 30 ljud okoli mize, pa bo točno vedel vse »generalije« za vsakega posameznika, le pri »damah« spusti rojstni datum, češ, da se to v družbi ne spodbudi. Njegova žena gostoljubno in z večjo roko vodi priznano gostilno v Rokodelskem domu. Bog ga živi jubilahta še mnogo let!

Z Gorenjskega

Poročili so se v Kranju: Mihael Pleteršek in Silva Istenič, Ziri; Albert Pečnik in Marija Retel, Kranj; Alojzij Tavčar in Franciška Smid, Selca; Anton Jereb in Julija Zakelj, Račevo.

Okrožno zasedanje v Radovljeli. Te dni je imel zbor voditeljev in vodji radovljanskega okrožja celodnevno okrožno zasedanje. Okrožni vodja dr. Hochsteiner si je od svojih sodelavnikov zlasti pri krajevni skupni navodila in poročila in po navodilih za bojni delo. Razgovarjali so se o vseh polajljajih še težkotah, tako da je okrožni vodja lahko dobil sliko o vseh dogajanjih, pa tudi njegovi sodelavci so dobili jasno načrtana navodila za svoje delo.

tovskega vzdevka. Dijaki so se ga bali in visoko cenili njegovo znanje, ker je mnogo več dajal, kakor je bilo v učnih knjigah, in je tudi mnogo več zahteval. Cesar noben drug profesor ni mogel doseči s svojim predmetom, to je janko dosegel z zgodovino: učenci so tekmovali med seboj, kdo bo bolje odgovarjal in kdo bo dobil boljši red. To tudi ni bilo težko. Od začetka do konca ure je janko sedel za katedrom ali korakal pred klopmi od okna do vrat, od vrat do okna z rokami prekrizanimi na hrbtu, gladko, razločno govoril in razlagal tihemu, zbranemu razredu. Zdjaj pa zdaj je stopil k tabli in napisal tuje ime, latinski izrek, važen izraz. Ko je zazvonilo konec ure, se je strogo ozrl po razredu in rekel:

»Ako ne pojde to prihodnjič ko po maslu, boste leteli v klop ko političniki.«

Pogladil si je laso in odšel resno iz razreda.

Ko je pri spraševanju ta ali oni izvrstno odgovarjal in je bil tudi v podrobnostih podkovan, da so se slabši učenci čudili in šepetali, ko se je tovariš zmogloslavno vračal izpred table: »Šest... šest...«, se je oglasil janko:

»Daj, šest bi mu dal, ako bi obstojal ta red!«

...In zato janko noben dijak ni imenoval drugače ko »profesor Petrušič«.

Hudi nočni nalivi

V ponedeljek, dne 27. septembra, ponedelji je bilo močno oblačno in je deloma tudi deževalo. Ponoči pa so se vrstili hudi nalivi, ki so povzročili, da so Ljubljana in njeni pritoki začeli naraščati. V 24 urah od ponedeljka jutraj do torka jutraj je deževal na univerzi nameril 33,9 mm dežja. Močno je deževalo proti jutru, toda kmalu po 7 je dež nekoliko ponehal. Nato pa se je začel nov nali. Nebo je zastrto s težkimi in kopičastimi oblaki, ki navadno nosijo dež in ki valove razmeroma prav nizko. Vse kaže, da se je pričelo pravo jesensko deževje. September je doslej zaznamoval 16 deževnih dni in 125,7 mm dežja. Mesečni pov-

prečnik za september znaša 140 mm. — Jesenski dnevi postajajo zelo hladni. V ponedeljek je bila zaznamovana najvišja dnevna temperatura +14,6 stopinj Celzija, ko je bila v terek zaznamovana jutranja najnižja +11,4 stopinje Celzija. Torej ni velika razlika med obema temperaturama! Barometer se zelo počasi dviga. Od ponedeljka na terek se je dvignil za dobri 2 desetinki milimetra. Barometer v terek jutraj je dosegel 762,7 milimetra. Ljubljana je narasla v 24 urah za 30 cm. Na Barju je na mnogih krajih dosegla bregove, toda še ni nikjer prestopila bregov ter poplavlja bližnja polja.

Katehiti! Novo!

JANEZ PUCELJ:

KATEHEZE ZA PRVENCE (I. in II. razred)

314 strani — vezano Lir 65.—

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Pred škofijo 5 — Miklošičeva 5

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Opera:

Sreda, 29. septembra, ob 16: »Thais«. Izven.

23. predstava. Cene od 32 lir navzdol.

Predsezona v Operi. Opera bo pričela letošnje predsezono v sredo, 29. t. m. Ponočijo bodo Massenettovo opero »Thais«, delo, ki je bilo izvajano v lanskem repertoarju in je imelo lani 24 repiz, tako da bo prihodnja repiza 25.

Drama:

Sobota, 2. oktobra, ob 16: »V Ljubljano je dajmo!«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Nedelja, 3. oktobra, ob 15: »Veliki mož«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Josip Ogrinec »V Ljubljano je dajmo!«. Ta domača veseliga v treh dejanjih, ki je bila na sporedu lanske sezone in ki bo ponovljena prvič v letošnji predsezoni v soboto, 2. oktobra, ob 16,30, ima za snov preprosto, a ljubko ljubavno zgodbo, ki se vrši deloma v bližini Ljubljane, deloma v mestu samem. Dejanje se godi sredi prejšnjega stoletja.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 29. september:

8.30—9 Jutranji pozdrav — 9—9.30 Poročila v nemščini in slovenščini. Prekinitev oddaje do 12.30 — 12.30—12.50 Uvod — 12.50—12.55 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.55—14 Operativna glasba — 14—14.15 Poročila v nemščini — 14.15—15 Popoldanska glasba — 15 Poročila nemškega vrhovnega poveljstva — Prekinitev oddaje do 17 — 17—17.15 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15—18 Zabavni koncert — Prekinitev oddaje do 19 — 19—19.30 Lepa pesmi, poje orkestrska Ksenija Vidali, pri klavirju L. M. Škerjanec — 19.30—19.55 Poročila v slovenski, italijanski, napovedi sporoda za naslednji dan — 19.55—20 Mala medigra — 20—20.30 Poročila v nemščini — 20.30—21 Lahek ritem — 21—22 Lepi napavi — 22—22.10 Poročila v nemščini — Konec oddaje.

Poizvedovanje

Mlad, temnosvi pes se je zatekel. Lastnik ga dobi v Puharjevi ulici 12, klet.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je dne 27. septembra 1943. za vedno zapustil naš ljubljani soprog in oče, gospod

Anton Langus

kolar v graščini Codelli

Na zadnji poti ga bomo spremlili v sredo, dne 29. septembra 1943, ob 3 popoldne z žal, iz kapelice sv. Antona na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 28. septembra 1943.

Zalujoči:

Marija roj. Novak, soproga; hčerka Marica in sinova Anton in Ferdinand

Zahvala.

Ob nenadomestljivi in težki izgubi našega preljubega, soproga, očeta, deda in tasta, gospoda

DR. ANTONA BRECLJA

primarija

izrekamo našo najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali, ga kropili, spremljali na zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni akademiku č. g. F. S. Finžgarju za vodstvo pogreba ter za iskren in globok poslovljeni govor, dalje g. dr. Šporcu za požrtvovalno pomoč, g. dr. Stanovniku za prijateljske besede ob grobu, trnovski častiti duhovščini, zastopnikom ustanov, ki so mu izkazali spoštovanje, kakor tudi vsem, ki so ga v tako obilnem številu počastili na zadnji poti.

Naj jim Bog povrne!

Maša zadržnica bo v četrtek, dne 30. septembra ob 7. uri v trnovski cerkvi.

Ljubljana, dne 28. septembra 1943.

'ALICE BRECELJ, soproga, v imenu družine.

51. »Ti si?« se je začudil, ko je zagledal Mičco. Vsa blede se je stiskala k steburu in se kar ni mogla ovesti, kaj se je zgodilo. Preplašeno je z očmi iskala po sobi, kam so izginile prikazni.

MOLITEV NA GORI

Vinko Beličič

Novela

36

»Nas ne bi držala, mene pa bi,« je veselo odvrnil z nizkim glasom doraslega človeka, ker je videl, da ga Petrušič vika iz nagajivosti.

»Morebiti je pa tudi veja še zrasla in se odebelila.«

Nato je pogledal sestro in videl, kako prečudno čisto ji sijajo oči.

V srce mu je prišla lepa misel: Majda ljubi Janka, o tem ni zdaj več nobenega dvoma.

Ko so sedeli zbrani za mizo, pa je opazoval profesorja. Čim dalje ga je opazoval, tem bolj se je čudil in tem nemirnejše se je sprepeševal: Kaj je z njim? Kaj ga muči in raztresa? Zakaj se več nikoli tako zvočno ne nasmeje, četudi pove kakšno smešno nagajivo misel?

Borja se je zastojal truditi, da bi ujel kako Jankovo kretanje, ki bi govorila o ljubezni do Majde. Bister je bil in je kmalu uganil: Resen in vpluden je profesor v besedah in nič ne kaže, da bi mu bil kdo izmed nas več ko samo dober znanec.

Obisk pri Kovačevih je bil Janku ljub in prijeten, četudi profesor ni imel občutka, da bi bil ta obisk bog več kako važen za njegovo življenje. V-

nil se je na Otavice miren in tih, kakršnen je bil navadno in kakršna je bila belda trikrakška zima.

Majda pa se je spremenila. Tudi ona je bila mirna in tiha, čeprav je bila navadno živa in glasna ko majski log.

Srca bolečine skrite...

VIII.

Življenje je teklo dalje brez posebnih dogodkov.

Sredozimski mesec januar je minil, februar pa je prišel s pogumnejšim soncem, ki se je upiralo v belo pokrajino, z bučanjem vetrov, ki so otrsali zasneženo drevje, z obljubo, da je pomlad že za bližnjimi gorami.

Novo mesto je vedelo za veliko skrivnost: za ljubezen med Petrušičem in Kovačevno. Temu se ni bilo čuditi. Oba sta spadala v tisti krog ljudi, ki daje podedelškemu, deloma še patriarhalnemu mestecu pravi kulturni pomen in je torej trgovskim meščanom velik ponos.

Janko je bil znan in ugleden kot profesor ter tudi med dijaštvom priljubljen. On edini izmed gimnazijskega učiteljskega zbora ni imel študen-